

A bíráló bizottság értékelése

A disszertáció jelentős eredménye a modern generatív nyelvészetnek, azon belül a magyar grammatikaelméletnek. Eredményei már eddig is komoly nemzetközi visszhangot váltottak ki, és várható, hogy a jövőben e hatása tovább növekszik. Különösen várható, hogy a közvetlen szintaxiselméleten túlmenően megtermékenyítőleg fog hatni a nyelvképesség pszicholingvisztikai alátámasztására irányuló vizsgálatokban. Az eredmények hiteles adatokat tartalmaznak, és a jelölt a korábbi tudományos fokozat elnyerését követően jelentős eredeti eredménnyel gyarapította a tudományszakot. A disszertáció középpontjában a magyar nyelv szabad szórendiségének kérdése áll, a különböző szórendi változatok levezetésében kitüntetett figyelmet fordítva a szintaktikai mozgatás és a keveredés problematikájára, a fókusz-szerkezet vizsgálatára, a *wh*-mozgatásra, az adverbiumok tanulmányozására és a kvantorok hatóköri viselkedésére. Eközben a formális szintaktikai vizsgálatok párosulnak a modell moduljai közötti interfész-viszonyok tanulmányozásával. E kutatások eredményeként egy olyan javaslat áll elő, ami egyszerre törekszik a levezetések eleganciájának érvényesítésére és arra, hogy a nyelvi modell pszichológiailag minél alátámaszthatóbb legyen. Ezt azzal a főszórá elméleti keret radikálisnak tűnő módosítására tett javaslattal éri el, hogy a modell komplexitását eredményező (és formai, de különösen a nyelvképesség pszichológiai alátámaszthatósága szempontjából lényeges) alapelv, a szintaktikai kiinduló szerkezet fix pozíciókkal történő meghatározása helyett egy rugalmas kiinduló szerkezetet tételez fel, egyrészt jelentősen csökkentve a mozgatások komputációs terhét, másrészt olyan kapcsolatot teremtve a szintaxis és a szemantika között, ami számos korábbi levezetési nehézséget kiküszöböl.